

Milliyetçi Muhalefet Zarureti ve Parçalanmışlık

Emre Kartal

Cumhuriyetimizin 101. yılını kutlarken, son çeyrek yüzyılda yaşanan siyasal gelişmeler eşliğinde Türk milliyetçilerinin kritik bir muhalefet gücü olduğu görülecektir. Belki buna MHP'nin aldığı pozisyon ve Cumhur ittifakının siyasal söylemleri hatırlanarak itiraz edilebilir. Ancak kritik bazı olaylar dikkate alındığında, ne demek istediğimiz daha iyi anlaşılacaktır.

Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün, "Kürt sorunuyla ilgili önümüzdeki günlerde çok iyi şeyler olacak" diye şişeden çıkardığı cin, "açılım, çözüm, demokratikleşme" gibi ifadelerle Türkiye'de siyasal zemini yerinden oynatmıştı. Bölücü terör örgütünün elini kolunu salladığı, bebek katili terörist başının mektuplarının okunduğu, milliyetçi üniversite öğrencilerinin sınavlara giremediği ve sonrasında şehit olduğu, "Türk'üm" demenin bile bir mesele haline geldiği, devletin en tepesinde "Türk" kelimesinin asla sarf edilmediği karanlık bir dönem yaşadık. Sonucunda ne çözüm oldu ne de başka bir şey. Bölücü siyaset daha da meşrulaştı, yüzlerce şehit verildi, sorunlar derinleşti.

Ancak bu süreç, toplumda büyük bir tepki yarattı. Bu tepkiye bağlı olarak muhalefet de doğal olarak milliyetçi siyasette kümelenildi. Cumhuriyetimizin son çeyrek yüzyılına damga vuran AK Parti iktidarı, ilk kez 7 Haziran 2015 seçimlerinde "tek başına iktidar olma" yeterliliğini kaybetti. Bu da oylarını %3,3 artıran Milliyetçi Hareket Partisi sayesinde gerçekleşti. MHP %16 bandını geçti.

Ancak ne hikmetse MHP lideri Devlet Bahçeli, seçim akşamı seçmenin verdiği mesajı almak, yani iktidar ortağı olmak yerine; AK Parti, CHP ve HDP'nin hükümet kurmasını istedi.

Kasım seçimlerinde ise seçmen, "iktidar olmak istemeyen MHP'ye" verdiği oyu geri aldı.

Milliyetçilerin siyaset eksenini değiştirdiği diğer hadise ise İYİ Parti'nin kurulmasıyla gerçekleşti. İYİ Parti girdiği ilk seçimde %9,9 oy alarak AK Parti'nin TBMM'de çoğunluğu tek başına sağlamasını engelledi. Artık değişmiş olan hükümet sistemi ise Cumhurbaşkanlığı olarak bu durumu dengelemiş oldu. Ancak AK Parti, 2018 seçimlerinden sonra TBMM'de bir daha asla tek başına karar alamadı. AK Parti milliyetçilerle uzlaşmaya, milliyetçi söylemi tutmaya ve MHP ile birlikte hareket etmeye başladı.

İYİ Parti'nin bir diğer kritik muhalif hamlesi, 2019 yerel seçimlerinde CHP ile yaptığı iş birliği oldu. Milliyetçi oyları CHP ile çıkarılan ortak adaylara götürmeyi başaran İYİ Parti, Ankara'da Mansur Yavaş, İstanbul'da Ekrem İmamoğlu gibi, bugün adları Cumhurbaşkanı adaylığı için geçen isimlerin kazanmasını sağladı. Buna ek olarak pek çok büyükşehir ve diğer belediye kazanıldı. Bu başarı muhalefette güçlü bir "umut" rüzgârı estirdi. "Yenilmez armada" AK Parti de yenilebilirdi.

CHP'nin yıllarca tek başına yapamadığı işleri İYİ Parti'nin varlığı sayesinde başarmış olması toplumda büyük bir dalgalanma yarattı.

Ancak maalesef sorunlu "altılı masa" kurgusu ve yaşanan kalkma-oturma krizleri, bu muhalefet dalgasını kendi kendine başarısızlığa taşıdı.

2023'ün önemli bir sonucu ise İYİ Parti içinden Prof. Dr. Ümit Özdağ liderliğinde çıkan Zafer Partisi'nin %2,3 oya erişmiş olmasaydı. Zafer Partisi, bugün en önemli milliyetçi alternatif olma özelliğini güçlendiriyor.

2019'da yerel adaylara oy veren ve kazanan muhalif milliyetçi seçmen, artık muhalefetin gücü olma hissiyatını sahiplenmişti. 2024'te ise milliyetçi seçmenin özellikle İYİ Parti seçmeninin tamamı, bu muhalif refleksi koruyarak yine CHP'nin adaylarına oy verdi.

İYİ Parti, verdiği "hür ve müstakil" kararını seçmenine anlatamadı. Seçmen bu siyasetin alıcısı olmadı. Ankara'da 2023'te %13,1 oy alan İYİ Parti, 2024'te %0,9'a; İstanbul'da 2023'te %8,2 olan oyu ise %0,6'ya düştü. Özellikle büyükşehirlerde Zafer Partisi, İYİ Parti'yi geçti. İYİ Parti seçmen nezdinde büyük bir güven kaybı yaşadı.

Bugün ise Türkiye'de milliyetçi siyaset gerçekten farklı bir evreye doğru ilerliyor. 2017'deki Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi referandumu, bunun bir miladı oldu diyebiliriz. Milliyetçilik, ülkede en çok çok yükselen bir fikirmiş gibi görünen, söylemleri hâkim olan, ama siyasal alanda da hızla bölünen bir siyasal akım haline geldi.

2017'ye kadar Türkiye'de milliyetçiliğin siyasal izdüşümü tartışmasız Milliyetçi Hareket Partisi'ydi. Buna alternatif olarak sadece Büyük Birlik Partisi kendisinden söz ettiren bir durumdaydı. Ancak o da seçimlerde hiçbir zaman beklenen etkiyi ve yükselişi sağlayamadı. 1969'da Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisi'nin MHP adını almasıyla belirginleşen milliyetçi siyaset, 2017'ye kadar MHP ve diğer partilerde siyaset yapan MHP kökenli siyasetçiler şeklinde yürütülmüştü.

Ancak 2016'da MHP içerisinde başlayan ve mevcut siyasal iktidarın yargı üzerinden müdahalesiyle akamete uğradığı görülen parçalı muhalif hareket, 2017'deki referandumda MHP'nin kurumsal kimliğine karşı "Türk Milliyetçileri Hayır Diyor" platformunu kurarak farklı bir boyuta evirildi. Her biri milliyetçilerin içerisinde farklı düzeyde kitlelere hitap eden Meral Akşener, Koray Aydın, Ümit Özdağ ve Sinan Oğan liderliğindeki bu oluşuma pek çok siyasetçi ve sivil toplum kuruluşu destek verdi. Sonuç olarak ise bu hareket, Sinan Oğan'ın dışındaki diğer üç ismin mutabakatıyla partileşti ve İYİ Parti kuruldu.

İYİ Parti milliyetçi tonu güçlü merkez bir parti olma yoluna girdi. Bu hali akamete uğratan söylemler ve isimler olsa da, toplumdaki genel kabul buydu. MHP'nin ise AK Parti ile iktidar bloğunda yer almasıyla İYİ Parti muhalif milliyetçilerin temsilcisi oldu. Buna şehirli ulusalcı ve Atatürkçü kitleden de destek geldi. Ancak yapılan siyasal hatalar, kadroların yanlış seçilmesi, tasfiyeler, tabanla partinin üst yönetimi arasında yaşanan kopukluklar işi farklı bir noktaya götürdü.

Bugüne geldiğimizde İYİ Parti'nin içinde siyaset yapmış isimlerin kurduğu Zafer Partisi ve Anahtar Parti karşımızda. Buna henüz varlık gösterememiş olan Kutlu Parti de eklenebilir.

Diğer yanda ise Büyük Birlik Partisi içinden çıkan Milli Yol Partisi var. Sinan Oğan'ın örgütlediği Türkiye İttifakı Partisi ve tabanda karşılığı çok olmayan ama siyasal söylemleri Milliyetçi tabanda zaman zaman ses getiren Milliyetçi Türkiye Partisi'ni de ekleyebiliriz. Bunlara ek olarak milliyetçi programa sahip pek çok tabela partisi de mevcut.

Sinan Oğan'ın 180 derece değişen eleştirel milliyetçi duruşuna karşı 2023 seçimlerinin ilk turunda aldığı %5'lik kilit önemde tepki oyu da burada hatırdadır.

Bütün bu partilerin aldıkları ya da potansiyel alacakları oylar toplandığında %30'luk bir dilim karşımıza çıkmaktadır. Ama biliyoruz ki MHP tek siyasal temsilciyken %18'den fazla oy alamamıştı.

Siyasette iki artı iki hiçbir zaman dört etmez. Bazen beş bazen de bir eder.

Bu başarı ve parçalanma hikayesinden ise dikkate alınması gereken bazı sonuçlar çıkmaktadır.

2028'de ya da erkene alınacak herhangi bir tarihte yapılacak seçimlerde, Milliyetçilerin tek bir siyasi çatı altında ya da tek bir ittifak altında seçimlere girmesi mümkün görünmüyor.

Kararsız seçimde ya da siyasi partilere mesafeli yaklaşan seçimde de, milliyetçilerin ağırlığının olduğunu düşünüyorum. Parçalanmış siyasi yapıda ne sebeple kime oy vereceğini tam kestiremeyen insanların sayısı az değil.

Bu durum, finalde TBMM’de en azından muhalif milliyetçilerin temsili için iş birliği ve ittifak arayışlarını gündeme getirmelidir. Tamamen mümkün olmasa da, en azından birkaç parti milletvekili seçimlerine barajı da ortadan kaldıracak bir ittifakla girebilir. Milliyetçi parti ve liderleri birbirlerini yaralamaktan kaçınmalıdır. Karşılıklı ziyaretler olmalıdır. Milli meselelerde ortak bazı tavırlar geliştirebilmelidirler. Bunları en azından MHP ve BBP dışında muhalefette konumlanan milliyetçi siyaset için söylüyorum. Bu seçim atlatıldıktan sonra, milliyetçilerin yeniden bir araya gelebilmesi için, en azından bu dönemde, geri dönüşü olmayan kavgalardan uzak durmaları gerekir.

1944’te Türkiye’nin ilk güçlü sivil muhalif hareketini örgütleyen milliyetçiler, bir yandan da sivil toplumda etkin olarak siyasi parti çekişmelerini dengeleyecek çatılar bulmalıdır. Bu konuyu daha önce Fikirtepe’de farklı açılardan değerlendirmiştik. Bu yazıyı hazırlarken İYİ Parti ve Zafer Partisi’nin Türk Ocakları Genel Merkezi’ni ziyaret etmesi de benim o yazılarda işaret ettiğim adresi doğrular nitelikte oldu.

Diğer yandan, milliyetçi partiler ve seçmenin, mevcut anketler ve siyasal süreçler düşünüldüğünde, Cumhurbaşkanlığı seçiminde ya ilk turda ya da ikinci turda kökeni milliyetçi olmayan adaylara dağılacığı görünüyor.

Bundan dolayı milliyetçi muhalifler, Erdoğan karşısında çıkacak güçlü adaya istikamet çizecek bir pozisyona gelmelidirler. Olası adaylara ya Türk milliyetçileri olmadan ya da kaliteli milliyetçi kadrolar oluşturmadan kazanamayacaklarını hatırlatmak gerekmektedir.

7 Haziran’da, 24 Haziran 2018’de, 31 Mart 2019’da, 14 Mayıs 2023’te ve 31 Mart 2024’te ortaya çıkan sonuçlarda, milliyetçilerin nasıl bir rol oynadığı, hem iktidar hem de muhalefet tarafından iyi izlenmelidir.

Sayın Devlet Bahçeli’nin “Öcalan’ın TBMM’de konuşması” yönündeki açıklaması ve Cumhurbaşkanı Sayın Erdoğan’ın ilk çözüm sürecindeki söylemlerini hatırlatan ifadeler kullanmaya başlaması; Esenyurt’ta DEM ve CHP’nin birlikte gerçekleştirdikleri miting, bir adalet arayışı olarak haklı olsa da, Türk kimliği, Türk varlığı ve Türk devleti açısından sorunlu bir dönemi işaret etmektedir.

Türkiye’nin en önemli beka meselesi olan sığınmacılarla alakalı durum ise korkutucudur.

Bunlar karşı bir tavır gelişmelidir.

Son 22 yılın siyasi gelişmeleri göstermiştir ki, AK Parti iktidarının sonlanması ve yerine geleceklerin de ona benzeme ihtiyaçlarını sonlandırmak için milliyetçi muhalefet zaruridir.